

Referat

Arkitektur- og standardiseringsrådet - møte #1 2020

Sted og tid: Video-/Microsoft Teamsmøte, tirsdag 17.mars 2020 kl 10:00 – 15:00

Agenda

Tid	Saksnr	Tittel	Ansvarlig
1000		Velkommen og agenda	Sekretariatet
1005	20-01	Orientering – regjeringens strategi for KI	Paul Chaffey, KMD
1120		Benstrekk og kaffe – 10 min	
1130	20-02	Rapport om juridiske hindre ved digitalisering	Trygve Skibeli og Jon Arve Risan, Norstella
1215		LUNSJ – 30 min	
1245	20-03	Digitaliseringsprosjekter i forvaltningen	Arvid Bro Thuestad, Digitaliseringsdirektoratet
1330	20-04	Arkitekturarbeid og IKT-standarder i helse- og omsorgssektoren	Lars Kristian Roland og Thomas Tveit Rosenlund, Direktoratet for e-helse
1415		Benstrekk og kaffe – 10 min	
1425	20-05	Utbredelse av og veiledning til NIF	Trond Os Haare, Digitaliseringsdirektoratet
1445		Eventuelt	Sekretariatet
1500		Vel hjem!	

Deltakere

Virksomhet og navn		Tilstede	Fravær
Medlemmer			
Arkivverket	Bent Vangli	X	
Brønnøysundregistrene	Geir Ørnulf Olsen		X
Digitaliseringsdirektoratet	Trond Os Haare	X	
Direktoratet for -ehelse	Thomas Tveit Rosenlund	X	
Kartverket	Magnus Karge	X	
KS/KS	Geir Kristian Hansen		X
KS/Hedmark fylkeskommune	Magnus Rognstad Neby	X	
KS/Bergen kommune	Jens Riis	X	
KS/Oslo kommune	Eirik Broen	X	
KS/Ullensvang kommune	Andreas Sigvaldsen	X	
NAV	Håkon Tverrli (stedfortr)	X	

Digitaliseringsdirektoratet

Norwegian Digitalisation Agency

Norstella	Jon Arve Risan	X	
Skatteetaten	Endre Grøtnes	X	
Standard Norge	Haakon Heyerdahl	X	
Unit	Heidi Joanne Bergh-Hoff	X	
Sekretariatet (Digitaliseringsdirektoratet)	Rune Karlsen (møteleder)	X	
Sekretariatet (Digitaliseringsdirektoratet)	Elianne Eggum	X	
Deltakere i forbindelse med sakene		Saker	
KMD	Paul Chaffey	20-01	
Digitaliseringsdirektoratet	Heather Broomfield	20-01	
BITS/Norstella	Trygve Skibeli	20-02	
Digitaliseringsdirektoratet	Arvid Bro Thuestad	20-03	
Direktoratet for e-helse	Lars Kristian Roland	20-04	

Hovedpunkter og oppsummering

13 medlemmer møtte. 2 medlemmer hadde meldt forfall.

Håkon Tverrli stilte for Håkon Røstad (NAV)

I tillegg stilte presentasjonsholdere for sak 20-01, 20-02, 20-03 og 20-04.

Heather Broomfield fra Digitaliseringsdirektoratet stilte som fagperson i sak 20-01.

Sekretariatet v/Rune Karlsen ønsket velkommen og presenterte agenda for møtet.

Sekretariatet v/Elianne Eggum beskrev noen møteregler for møtet. Møtet ble avholdt som et Teamsmøte hvor det er behov for å styre dialog og spørsmål.

Leder av rådet Bent Vangli innledet med å ønske statssekretær Paul Chaffey spesielt velkommen.

Situasjonen i forbindelse med Koronaviruset i Norge medførte at et fysisk møte ikke kunne gjennomføres. Men ut ifra den planlagte agendaen ble det besluttet å gjennomføre som et virtuelt Teams-møte. Med saker som ikke var lagt opp til tunge diskusjoner, og med god planlegging og felles kjøreregler for den praktiske gjennomføringen, så fungerte dette fint.

Saker til behandling:

20-01 Orientering – regjeringens strategi for KI

Paul Chaffey/KMD

Presentasjon av saken

Paul Chaffey fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet presenterte regjeringens strategi for kunstig intelligens (KI). Chaffey beskriver strategien som en start og et utgangspunkt og et forsøk på å peke ut retning på arbeid med KI fra myndighetenes side. Denne strategien er en 1.0-versjon. Strategien beskrives som godt mottatt i samfunnet.

Digitaliseringsdirektoratet

Norwegian Digitalisation Agency

KI kan brukes ifm omstilling og endrede rammebetingelser i samfunnet og er viktig for å få én digital offentlig sektor og sammenhengende tjenester for brukeren. Samarbeid med Europa er viktig (f.eks Horisont Europa og DEP). Det blir viktig å satse på utdanning og kompetanse knyttet til KI, inkl yrkesutdanning og videreutdanning. Gratis kurs «Elements of AI» i norsk versjon blir tilgjengelig gratis for alle, sannsynligvis ila april. Det er viktig med digitaliseringsvennlig lovverk og gode og fleksible innkjøpsprosesser. Etske prinsipper er viktige og sentralt i vårt samfunn og også for KI. Dvs at det ikke bare bør være lover og regler som styrer utvikling og bruk av KI. Det er en balansegang hvor Norge bør ha et godt utgangspunkt, med gode verdier som gjennomsiktighet, åpenhet og tillit i samfunnet generelt.

Kommentarer og spørsmål

- Ved bruk av kunstig intelligens er det nødvendig å trene algoritmene på store datamengder. Trener en på syntetiske data framfor ekte data, vil en vel få syntetiske svar som en ikke kan vite om er gode. Dette er utfordrende sett opp mot gjeldende personvernsforordninger og de etiske prinsippene. Er det politisk gjort noen vurderinger av dette? Er det gjort noen tanker om det å skille bruken av data i trening kontra de ferdige algoritmene brukt for det kjørende KI systemet? Svar fra Chaffey: Liberalisering av personvernet generelt er ikke aktuelt. Datatilsynet er bevisst på og arbeider med utfordringer knyttet til KI og personvern.
- Spørsmål til Chaffey på om det er noe han kan tenke seg å utfordre Arkitektur- og standardiseringsrådet på ifm KI? Svar fra Chaffey: standardisering har for lavt politisk fokus og standardisering har mye å si. Viktig for Norge å være med i (i standardiseringsarbeid/prosesser). Rådet utfordres til å gi innspill til KMD på særlige områder som man bør være oppmerksomme på innen standardisering- og arkitekturarbeid.
- Det ble gitt innspill på at begrepsharmonisering og sporbarhet på hvordan data er skapt bør prioriteres og videreutvikles for å kunne realisere forventede gevinster innen KI og at dette kan være en kandidat for et område med særlig oppmerksomhet.
- Fasilitering av samfunnsdebatten om KI? Blir dette tenkt på og gjort noe med fra KMD sin side? Kommentar fra Chaffey: KMD blir gjerne med og oppfordrer andre offentlige virksomheter, privat sektor og organisasjoner til å ta tak i en slik debatt.
- Det finnes et Offentlig Sektor KI Fagforum for de som arbeider med KI eller ønsker å arbeide med KI i offentlig sektor. Alle fra offentlig sektor er velkomne til å være med her og oppfordres til å bli med i forumet.
- Kommentar på at vi også må ha med oss privat sektor i arbeidet med KI. Kommentar fra Chaffey: Personvern og sikkerhet må ikke stoppe datadeling, men dette kan være mer komplisert i privat sektor. Det er flere hensyn å ta der. Generelt øker verdien av data ved deling.
- Det er en økning av antall føringer som skal følges opp samtidig (ref. 7 etiske prinsipper for KI, 9 prinsipper for KI-forskning og de 7 arkitekturprinsippene vi har). Kan de samlede sett av føringer vurderes ift om de støtter hverandre og om antallet kan reduseres?
- Dyplæring er nevnt i strategien og at det kan mangle transparens. Når bør vi tolerere manglende transparens?
- Kan spesielle omstendigheter gi spesiell tilgang til data som normalt ikke er tilgjengelige, f.eks sensitive data? Ref. f.eks det pågående virusutbruddet. Det finnes eksempler fra andre land, f.eks Sør-Korea på at dette gjøres. Svar fra Chaffey: Det kan hende. Personvern og behov for opplysninger må veies.
- Vi har høy grad av tillit til det offentlige i dag. Hvis de første forsøkene i det offentlige skulle feile vil omdømmet og tilliten kunne svekkes i befolkningen. Tenker du at en avmystifisering av KI sammen med de 7 etiske prinsippene er nok for å sikre opprettholdelsen av tilliten i

Digitaliseringsdirektoratet

Norwegian Digitalisation Agency

befolkningen til det offentlige? Vil de som er først ute følges tett opp på noen måte, eller er det opp til hver enkelt? Svar fra Chaffey: Dette har vi ikke tenkt på/planlagt ennå.

- Vil det bli opprettet en egen handlingsplan for KI strategien? Svar fra Chaffey: Nei, det blir ikke laget en egen handlingsplan. Mye av innholdet i strategien vil bli tatt videre i andre oppgaver og arenaer.

Oppsummering

- Rådet fikk en god orientering om de viktigste aspekter og tanker om regjeringens strategi for KI
- Det var mange gode spørsmål og svar fra Chaffey
- Rådet og sekretariatet tar med seg presentasjon og innspillene i videre arbeid

20-02 Rapport om juridiske hindre ved digitalisering

Trygve Skibeli/BITS og Jon Arve Risan/Norstella

Presentasjon av saken

Trygve Skibeli fra BITS/Norstella presenterte det viktigste fra rapporten «Juridiske hindre for digitalisering» publisert i november 2019. Forumet «Digitale toppledere» ble også presentert, i tillegg til bidragsyttere i arbeidet med rapporten, hva som ble levert, hvordan det ble jobbet og veien videre på dette arbeidet.

Kommentarer og spørsmål

- Spørsmål om det det er aktører som gjerne skulle vært med i ekspertgruppen eller i arbeidet som ikke har deltatt? Svaret på dette var nei.

Oppsummering

- Informasjon og diskusjon tas til etterretning.

20-03 Digitaliseringsprosjekter i forvaltningen

Arvid Bro Thuestad/Digitaliseringsdirektoratet

Presentasjon av saken

Arvid Bro Thuestad fra Digitaliseringsdirektoratet presenterer en oversikt over statlige digitaliseringstiltak i 2019. Arvid presenterte bakgrunn og hva man ønsker å oppnå med oversikten, fordeling av tiltakene og hvor tverrgående de er, hva tiltakene handler om, kostnader og finansiering og involvering av kommunal sektor.

Kommentarer og spørsmål

- Det snakkes om s.k. livsløp. Hvorfor går ikke disse initiativene lenger ut (i samfunnet) enn til kommuner?
- Det er betenkelig at det er såpass skjev fordeling mellom antall tiltak i kommuner vs stat.
- Har det i dette arbeidet vært spurt om hva som er de største utfordringene eller behovene i arbeidene med pågående prosjekter/tiltak? Noen som kunne vært input til rådets og Digdirs arbeid? Svar: Det har vi ikke, men det kan være en god idé.

Oppsummering

- Informasjon og diskusjon tas til etterretning.

20-04 Arkitekturarbeid og IKT-standarder i helse- og omsorgssektoren

Lars Kristian Roland og Thomas Tveit Rosenlund/Direktoratet for e-helse

Presentasjon av saken

Lars Kristian Roland (Thomas Tveit Rosenlund?) presenterte arbeidet med arkitekturstyring og standardisering i Direktoratet for e-helse. Temaer i presentasjonen var visjon om et enklere helse-Norge, nasjonalstrategi for e-helse, digital samhandling i helse- og omsorgssektoren, arkitektur for sektoren, normeringsnivåer, e-helsestandard, e-helselov og IKT-forskriften, nasjonalt målbilde ved én innbygger-en journal og Akson.

Kommentarer og spørsmål

- Spørsmål om det er komponenter, referansearkitekturer eller annet som beskrives i «grunnmuren» til helsesektoren som kan eller bør løftes ut til det nasjonale laget? For å få minst mulig sektorspesifikt? Svar: Det arbeides blant annet med helse-ID kontra ID-porten/ansattporten.
- Det ble kommentert på nytten av involvering av nasjonale og internasjonale standardiseringsorganer og også at bruk av Arkitektur- og standardiseringsrådet også kan være nyttig for helse- og omsorgssektoren.

Oppsummering

- Informasjon og diskusjon tas til etterretning.

20-05 Utbredelse av og veiledning til NIF

Trond Os Haare/Digitaliseringsdirektoratet

Presentasjon av saken

Trond Os Haare fra Digitaliseringsdirektoratet presenterte om utbredelse og veiledning til bruk av Norsk arkitekturrammeverk for samhandling. Trond innledet ved å si litt om rammeverket for samhandling og for hvem dette er rettet mot (målgruppe). Videre ble formålet om økt samhandlingsevne og forvaltningsoppgaver for rådet presentert.

Følgende spørsmål var sendt ut på forhånd og bedt om svar på

- Hvordan kan vi sørge for økt utbredelse og at rammeverket blir brukt?
- Hvordan kan rådets medlemmer bidra til økt utbredelse?
- Hvordan opplever du beskrivelsen? (i rammeverket)
- Kan noen ta på seg, eller delta i, det videre arbeidet med bedre veiledningsmaterieill? Ev. skaffe noen fra sin virksomhet?

Digitaliseringsdirektoratet

Norwegian Digitalisation Agency

Det var ingen konkrete innspill på de første spørsmålene.

Kommentarer og spørsmål

- Spørsmål knyttet til Digdir's egen bruk av arkitekturrammeverket og hvordan man kan synliggjøre hvordan rammeverket synliggjøres i Digdir's arbeid? Svar: Rammeverket benyttes i ulike sammenhenger og arbeider. F.eks vises det til i veiledningen til Sammenhengende tjenester, og i de overordnede arkitekturprinsippene. Vi jobber også med ressurs-/produktmapping mot lagene i EIF-modellen.
- Det ble etterlyst en case beskrivelse på siden for rammeverket om praktisk bruk fra noen som har brukt det og som kan si noe om hvordan og om nytten. Svar: Det er noe vi ønsker å få til. Også forslag om rammeverket som fokus/steg 2 for ressurscenteret. Ønsker å kunne henvende seg til ressurscenteret om arkitektur. Svar: Vi tar med oss innspillet.
- Kommentar/etterlysning av «show me the money» og hvorfor og hvordan noen har anvendt rammeverket i praksis for å konkretisere effektene/resultatene og forslag til nytt navn på rammeverket «EIF i praksis» når muligheten for å forenkle navnet ble nevnt.

Oppsummering

- Få konkrete svar på spørsmålene som ble sendt ut i forkant
- Innspill og kommentarer tas til etterretning

Eventuelt

-

Møter i 2020 (preliminært):

- **Tirsdag 16. juni** kl 10 - 15
- **Tirsdag 29. september** kl 10 - 15
- **Tirsdag 15. desember** kl 10 -15

Dato og referent

Oslo, 17.03.2020

Difi v/Elianne Eggum og Rune Karlsen

Versjon og status

0.5 - Under arbeid

0.9x - Utkast – til kommentarer hos deltakerne

1.0 - Ferdig – forbehold om formell godkjenning

1.0 - Endelig